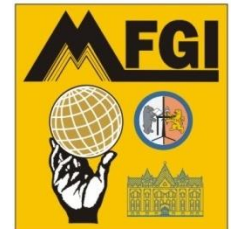

Pravo i nadzor

**Temeljeno na materijalima SARM-e i razgovoru sa Tamás Hámor
(Mađarski ured za rudarstvo i geologiju, MBFH, promatrač)**

**Zoltán Horváth
Odjel prirodnih resursa
Mađarski geološki i geofizički institut**

Ostali WP5 članovi iz MFGI: Ildikó Barsi, Gergely Detzky, Mária Vidó-Hámor, János Kiss, Pál Lendvay, Tamás Müller, László Orosz, Katalin Sári, Rita Szeiler, Barbara Kerék-Ujházy

Pregled zakonodavstva EU zajednice

Tu su izvješća SARM-e koja donose dio rezultata projekta gospodarenja održivim agregatima (SARM-a, www.sarmaproject.eu) Europske unije, SEE program (Tamás Hámor, Günter Tiess, Julia Kager and Jörg Heimburg, 2011)

Slijedeća tema bi trebala biti prikazana na državnoj razini i na razini Europskog zakonodavstva

Termini “Agregati, SSM i SARM”

Činjenice o agregatima. Što je u zadnje vrijeme sa terminima SARM- SSM

Okvirna preporuka: glavna briga: upravljanje vodama?

Između ostalog su relevantna slijedeća pitanja (Langer et al, 2009):

- Povećati pristup agregatima
- Smanjiti društvene utjecaje i povećati društvenu korist
- Smanjiti utjecaj na okoliš
- Povećati gospodarenje otpadom
- Povećati obnovu poremećenih područja
- Identificirati i riješiti opravdanu zabrinutost

Pregled europskih zakona relevantnih za agregate

- Primarno zakonodavstvo
- Sekundarno zakonodavstvo: Postoje li zakonske definicije vezane uz pojam mineralnih sirovina, odnosno agregata ili ne? Da li su agregati uključeni u BAT dokumente?
- Ekonomska pitanja
 - Zakoni koji su specifični za proizvodnju agregata: **Directive 89/106/EEC** o usklađivanju zakona i propisa i administrativne odredbe država članica koje se odnose na građevinske proizvode (izmijenjena direktivom **93/68/EEC**)
 - Priopćenje komisije u okviru provedbe **Direktive 89/106/EEC** (2010/C 167/01) navodi 11 različitih CEN normi u vezi s agregatima.
 - Najprošireniji i najdetaljniji pregled postojećih državnih i međudržavnih standarda u vezi agregata nalazi se u izvrsnom radu **Lorenz & Gwosdz (2003)**
 - Europska ekološka oznaka: Odluka komisije **2002/18/EC** o uspostavljanju **znaka za zaštitu okoliša**, radni plan
 - Navode se dva primjera, koji se izravno odnose na agregate: **Odluka komisije 2006/799/EC** koja je ustanovila ekološke kriterije, srodna ocjenjivanja i provjere zahtjeva za dodjelu znaka zaštite okoliša, ekološke naljepnice zajednici za oplemenjivanje tla. **Odluka komisije 2002/272/EC** za utvrđivanje ekoloških kriterija za dodjelu eko oznake zajednici za tvrde podne obloge.

- Pitanja zaštite okoliša

Ugovorima proglasiti promociju politike razboritog i racionalnog korištenja prirodnih resursa kako bi se izbjeglo njihovo nesmotreno iscrpljivanje. Međutim rudarstvo je isključeno iz djelokruga glavnih smjernica zaštite okoliša, uključujući i pravne stečevine otpada na duže vrijeme (Hámor, 2003)

Europska unija je odgovorila na dvije stvari (**COM(2000)265, COM(2000)664**), te na niz zakonskih mjera koje pokrivaju upravljanje primarnim agregatima, kao što je **katalog Europskog otpada suda pravde presudom (C-114 slučaj Avesta), izmijenjenom direktivom Seveso II, direktivom odgovornosti za okoliš (2004/35/EC), referentnim dokumentom rudarenja otpadom pod IPPC direktivom (BREF). Registrom onečišćenja EU, direktivom rudarskog otpada i provedbenim odlukama komisije**

- Uredba EMAS (EU eko-gospodarenje i shema za reviziju je alat za upravljanje tvrtkama i drugim organizacijama za procjenu, izvješće i poboljšanje njihovog utjecaja na okoliš.)

- Stečevina voda

- Stečevina očuvanja prirode

- Stečevina otpada

- Ostale relevantne direktive za zaštitu okoliša

- Zakonodavstvo za zrak i buku

- Socijalna pitanja

- Zdravlje i zakon o sigurnosti u odnosu na agregate

- Dokumenti od političke važnosti

- **3 Analiza i rasprava o Europskom pravu koji se odnosi na agregate**

- Osnovno zakonodavstvo

- Sekundarno zakonodavstvo

- Dokumenti od političke važnosti

....**Zaključci i okvirne preporuke:**

1. U 2004. godini više od 5% agregata koji su se upotrebljavali bili su reciklirani, taj je odnos najviše varirao među državama članicama. Neke zemlje ne koriste SA, dok druge koriste više od 20%. Prema UEPG izračunima dobave agregata čak 100% recikliranog neopasnog otpada će pokriti samo 15% ukupne potražnje za agregatima. S posebnim osvrtom na glavne prepreke protiv PA industriji izdvajanja, okvirno se treba spomenuti **Natura 2000**. Nehomogena provedba ove politike u različitim zemljama članicama mogu dovesti do narušavanja tržišnih uvjeta i prekograničnog izvoza. Dakle pristup PA izvorima treba se bazirati na planiranju korištenja zemljišta i trebao bi biti izvediv.
2. Industrija izdvajanja ima posebni tretman u pravnoj stečevini sa niskom kontrolom utjecaja na okoliš, tako što je isključen iz djelokruga glavnih smjernica za zaštitu okoliša.
3. a. U slučaju SA je bilo relativno malo zakonodavnih aktivnosti o prvoj okvirnoj direktivi o otpadu (**75/442/EEC**). Načela za ponovnu upotrebu, recikliranje i oporavak su objavljeni bez detaljnih odredbi. Godine 1991. direktiva o odlagalištima je naglasila da su odlagališta krajnja opcija za otpad, treba se usredotočiti na smanjenje biorazgradivosti.
3. b. **Europska direktiva 2008/98/EC. Okvirna direktiva o otpadu se odnosi na građevinarstvo, građevinski otpad i otpad iz kućanstva (2008)**

4. Godine 2000. prijašnji scenarij se dramatično promijenio. Utjecaj na okoliš (Aznarcollar and Baia Mare accidents), i razvoj nove politike o otpadu je izazvao seriju radnji. Izdan je Europski katalog o otpadu. Brojni sudovi pravde su se bavili tumačenjem inertnog rudarskog otpada, izmijenjena je direktiva Seveso II, direktiva o odgovornosti prema okolišu, rudarskom otpadu BREF, registar onečišćenja u EU, direktiva o rudarskom otpadu, usvojene su provedbe komisije i okvirne direktive o otpadu.
5. Savjesna studija bivše SARM-e nije mogla otkriti pravne nedosljednosti ili značajne razlike u odnosu na PA i SA.
6. Sažeta definicija o agregatima još uvijek nedostaje u pravnoj stečevini Europske unije, što može dovesti do pravne prilagodbe u budućnosti.
7. Za agregate je potrebna najnovija pravna terminologija. Predlaže se da se „primarni agregati” (PA) upotrebljavaju za pijesak, šljunak i tucanik, koji se upotrebljavaju kao agregati.

8. Svi ostali agregati će biti definirani kao sekundarni agregati, samim time što su nusproizvodi, ostatak otpada, reciklirani otpad u smislu okvirne direktive o novom otpadu. Industrija agregatima se dugo vrijeme koristila nazivima kao „prirodni”, „reciklirani”, „umjetni” agregati bez naznaka nerazumijevanja. Preuzimanje gore navedenih termina treba što prije uvesti u zakon zemalja članica.

9. Većina politika (o upravljanju održivim prirodnim izvorima, pristupu životnom ciklusu i opskrba sirovinama), su bili objavljeni kao tematske strategije ili razmjene informacija i nisu dosegle razinu podzakonskih propisa. Praktični elementi načela održivosti (tj. procjene životnog ciklusa, pokazatelj pristupa i pragova za određeni proizvod, prikladnih aplikacija, materijalno i energetski učinkovitih rješenja) rijetko se pojavljuje čak i u novijem zakonodavstvu. Odluka komisije 2002/272/EC je jedini značajni dio zakonodavstva koji usvaja načelo održivosti i izravno je povezan sa agregatima, utvrđuje ekološke kriterije za dodjelu eko oznake za zajednice za tvrde podne obloge. To može biti potencijalna pravna metodologija koja bi uređivala održivo upravljanje vađenjem PA i SA. Preporučuje se zakonodavstvo za eko oznaku i eko nagradu za specifične proizvode da se proširi na shemu produkciju i PA i SA

10. Stečevina otpada je blizu savršenstva i progresivna
 - (a) jer je usklađena za sve otpade
 - (b) jer pruža poticaj za odustajanje od neopasnog otpada; te
 - (c) Smišlja i definira kategorije ostatka otpada i nusproizvoda čime se jača ponovno korištenje, recikliranje i obnavljanje. Međutim financijski regulatorni instrumenti su stavljeni preko ovlasti država članica, premda to potencijalno dovodi do prekograničnih turbulencija na tržištu i iskrivljuje konkurenciju među dobavljačima različitih agregata
11. Daljne dopune i napredak zakonodavstva zajednice bi mogle biti potrebne za pojedine industrijske i druge otpade koji proizlaze iz neopasnih agregata, jer je sadašnji fokus ograničen na građevinarstvo i građevinski otpad.
12. Što se tiče industrije vađenja minerala, gospodarenje otpadom je u odnosu sa sekundarnom produkcijom agregata. Direktiva o rudarskom o otpadu (MWD) donijela je iskorak u ovom nereguliranom području u 2006.
13. Iz ekonomskih razloga tvrtke koje se bave vađenjem su motivirane za dopunjavanjem otpada. Da bi prodale svoje neopasne agregate, nusprodukte i otpad nastao prerađivanjem ostataka rudarenja. Da bi se izgradile tehničke smjernice na način MWD-a mogu sadržavati odredbe o tome kako uprava rudnika otpad usaglašava sa rezervama agregata računajući barem u smislu volumena izvađenih/zatrtanih itd. ...

14. Nedostatak regulacije politike u zajednici u vezi s mineralima i propisi o prostornom planu (i planiranju upotrebe zemljišta) su ostale glavne zakonske terminološke praznine koje vladaju cijelim zakonodavnim poljem sukoba za PA. Pridobivanje agregata je među nižim prioritetom u odnosu na aktivnosti upotrebe zemljišta u zemljama članicama, što vodi „sterilizaciji” poznatih izvora, eliminirajući šanse za buduće generacije.
15. Uravnoteženim razmatranjem ekonomskih, ekoloških i društvenih aspekata bi se osigurao održivi razvoj industrije agregata što je potrebno u okviru jedinstvene politike zajednice o mineralima. Nova, posebna, preporuka na nacionalnom planu o mineralima u direktivama procjene strateškog utjecaja može također pojačati težinu i vrednovanje PA proizvoda, njegov izvor pojavljivanja i rezerve.
16. Potpuno usklađivanje direktive za odgovornost prema okolišu može predstavljati dodatni financijski teret tvrtkama koje se bave agregatima. Što se tiče namjernog djelovanja protiv okoliša, postoji odgovarajući zakon (odluka 2003/80/JHA o zaštiti okoliša putem kaznenog prava).
17. Mogle bi biti uspostavljene legalne sankcije u zakonu zajednice protiv ilegalnog rudarstva, slično kazni za okoliš, koja se bazira na kriminalnim postupcima protiv gospodarenja održivih izvora.

Zakonodavstvo u Mađarskoj (primjer)

- **Poseban zakon o rudarstvu** pod nazivom “Zakon br.. XLVIII of 1993 o rudarstvu” (Narodna skupština (Parlament)). Bio je izmijenjen nekoliko puta. Među brojnim provedbenim propisima, najvažnija je Vladina uredba broj 203/1998. (XII. 19.) o provedbi Zakona o rudarstvu.
- **Djelokrug zakona o rudarstvu** pokriva kompletan lanac aktivnosti koji se odnosi na rudarenje: geološki nadzor, istraživanje, eksploataciju, prekid rada, mineralna obrada, zatvaranja i sanacija.
- **Odnosi se na sve mineralne proizvode** (uključuje naftu i plin); osnivanje, korištenje i nestanak hrpe kamenog otpada; održavanje, korištenje i zatvaranje na otvorenim prostorima kao i podzemnih rudnika; podzemne aktivnosti ne mineralne eksploatacije upotrebom rudarske metode (kao okna, duboke bušotine tuneli i galerije); osnivanje i rad plinovoda kojima bi prolazili ugljikovodici, korištenje geotermalne energije s iznimkom podzemnih voda.
- Voda, čak i podzemne vode sadrže geotermalnu energiju, rad na upravljanju vodama općenito, i ručno ispiranje zlata su izvan dosega.

Drugi važni zakoni su:

- Prosinac br. 267/2006. (XII. 20.) o Mađarskom uredu za rudarstvo i geologiju
 - GKM Min. Prosinca br. 57/2005. (VII. 7.) o licenciranju i nadzoru naknada koje plaćaju rudarske nadležne vlasti.
 - Prosinac br. 54/2008. (III. 20.) za izračun naknada
 - Akt br. CXXVIII of 2003 o razvoju mreže autocesta
 - KHEM Min. Prosinac br. 12/2010. (III. 4.) o rudarskoj inspekciji
 - GKM Min. Prosinac br. 14/2008. (IV. 3.) o upravljanju mineralnim otpadom
-
- Nakon eksploatacije minerali su postali imovina rudarskih poduzetnika. U Mađarskoj to vrijedi za sve mineralne sirovine.
 - Država je vlasnik; prakticira to pravo delegiranjem, davanjem licenci lokalnim rudarskim vlastima (na prvom stupnju) ili ministru (u slučaju ugovora o koncesiji).
 - Općine i lokalne vlasti su uključene u proces licenciranja kao nadležne službe.
 - U odnosu na vlasništvo izvornih agregata, ne postoje iznimke u Mađarskoj

Hvala na pažnji!